

การพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

บุญรักษ์ สุทธชัย

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

600255917

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250697

การพัฒนารอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

บุญรักษ์ สุทธชัย

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

การพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

บุญรักษ์ สุทธชัย

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.อรอนงค์ วิชัยคำ

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร. บุญพิชชา จิตต์ภักดี

.....กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา

.....กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ เอี่ยมจ้อย

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ ดร. บุญพิชชา จิตต์ภักดี

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา

22 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากอาจารย์ ดร. บุญพิชชา จิตต์ภักดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา อาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ข้อคิดเห็น อีกทั้งช่วยตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. อรอนงค์ วิชัยคำ ประธานกรรมการสอบ การค้นคว้าแบบอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ เข็มจ้อย กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์ยิ่งแก่ผู้ศึกษา

ขอขอบพระคุณหัวหน้างาน ผู้ตรวจการ หัวหน้าหอผู้ป่วย และเพื่อนร่วมงาน งานการพยาบาล ผู้ป่วยพิเศษ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนผู้ศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่อำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขอบคุณสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ สาขา ภาคเหนือที่สนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี

ท้ายที่สุดผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว และเพื่อนๆ น้องๆทุกคน ที่คอยห่วงใย ช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้ศึกษาตลอดมา ทำให้ผู้ศึกษามีความพยายามจนสามารถ ดำเนินการค้นคว้าแบบอิสระจนสำเร็จ การทำการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ศึกษา คุณค่า และสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งเกิดขึ้นจากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้ศึกษา

บุญรักษ์ สุราชัย

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวบุญรักษ์ สุทธชัย

ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. บุญพิชชา จิตต์ภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

250697

พยาบาลพี่เลี้ยงต้องมีสมรรถนะที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญในการให้ความช่วยเหลือพยาบาลที่จบใหม่ในการพัฒนาทักษะในการทำงาน การศึกษาเชิงพัฒนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โดยประยุกต์ใช้กลยุทธ์การพัฒนากรอบสมรรถนะของ มาเรลลี, ทอนโดรา, และ ฮอจ (Marrelli, Tondora, & Hoge, 2005) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย พยาบาลผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพยาบาลพี่เลี้ยง หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง จำนวน 27 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลโดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับพยาบาลพี่เลี้ยง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษานี้ได้กรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย 47 พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านคือ 1) ด้านการสอน ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 12 ข้อ 2) ด้านการเป็นที่ปรึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 9 ข้อ 3) ด้านการเป็นผู้นำประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 17 ข้อ 4) ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถจำนวน 8 ข้อ และ 5) ด้านการเป็นกัลยาณมิตรประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถจำนวน 2 ข้อ

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำเสนอต่อผู้บริหารทางการแพทย์เพื่อพิจารณาประยุกต์ใช้
ในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยง เป็นแนวทางในการคัดเลือกพยาบาลพี่เลี้ยง และ
เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาพยาบาลพี่เลี้ยง

Independent Study Title Development of a Competency Framework of Nurse Preceptors,
Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital

Author Miss Boonrak Suthachai

Degree Master of Nursing Science (Nursing Administration)

Independent Study Advisory Committee

Lecturer Dr. Bunpitcha	Chitpakdee	Advisor
Assistant Professor Dr. Pongsri	Keitlertnapha	Co-advisor

ABSTRACT

250697

The nurse preceptors must have appropriate competencies as they are key persons in helping newly graduated nurses to develop their practice skills. The purpose of this study was to develop a competency framework for nurse preceptors at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital by applying the strategies for developing competency framework of Marelli, Tondora, & Hoge (2005). The samples consisted of 27 nurses and a panel of 5 experts chosen by purposive sampling. The instruments used in this study were semi-structured interview guide. Data collection included reviewing the relevant literature and interviewing nurses who have experience being nurse preceptors. Data analysis used in this study were content analysis and content validity index calculation.

The results of the study revealed that a competency framework of nurse preceptors at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital consisted of 47 behavioral indicators which can be divided into 5 parts: 1) teaching which consisted of 12 behavioral indicators; 2) being consultant which consisted of 9 behavioral indicators; 3) being leader which consisted of 17 behavioral indicators 4) building relationships which consisted of 8 behavioral indicators and 5) being good companions which consisted of 2 behavioral indicators.

250697

The results of this study can report nurse administrators to use as guideline for applying in developing an assessment tool for measuring competencies of nurse preceptor, selecting nurse preceptor, prepare and developing nurse preceptor.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเ็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	6
คำถามการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับพยาบาลพี่เลี้ยง	8
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	28
การพัฒนารอบสมรรถนะ	32
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยง	38
กรอบแนวคิดในการศึกษา	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	53
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	53
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	54
การรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
การอภิปรายผล	82
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	96
สรุปผลการศึกษา	96
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	99
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	99
เอกสารอ้างอิง	100
ภาคผนวก	108
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์	109
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองโครงการวิจัย คณะแพทยศาสตร์	110
ภาคผนวก ค เอกสารการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	112
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	115
ภาคผนวก จ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	120
ประวัติผู้เขียน	121

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4-1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ เพศ วุฒิการศึกษา ระดับสูงสุด ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการเป็นพี่เลี้ยง	59
4-2 กรอบสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการสอนงาน	61
4-3 กรอบสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นที่ปรึกษา	64
4-4 กรอบสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นผู้นำ	66
4-5 กรอบสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการสร้างสัมพันธภาพ	69
4-6 กรอบสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นกัลยาณมิตร	70
4-7 ผลการประเมินกรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการสอนงาน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ฉบับร่าง) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	71
4-8 ผลการประเมินกรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นที่ปรึกษา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ฉบับร่าง) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	73
4-9 ผลการประเมินกรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นผู้นำ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ฉบับร่าง) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	75
4-10 ผลการประเมินกรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการสร้างสัมพันธภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ฉบับร่าง) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	77
4-11 ผลการประเมินกรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นกัลยาณมิตร โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ฉบับร่าง) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	78